

Språkintröduktion i gymnasieskolan

Kvalitetsgranskning

Språkintroduktion

- 1 av 5 introduktionsprogram
- Plan för utbildning istället för nationell programstruktur
- 4:e största gymnasieprogrammet

2016/17	35 900 elever
2015/16	18 700 elever

- Språkintroduktion syftar till att ge nyanlända en utbildning,
 - med tyngdpunkt i det svenska språket,
 - för att snarast möjligt kunna gå vidare i gymnasieskolan eller annan utbildning.

Frågeställningar

1. Utformas utbildningen så att den är flexibel och anpassas efter elevernas skiftande förkunskaper och utbildningsbehov, med avseende på studietakt, omfattning och innehåll?
2. Får eleverna studie- och yrkesvägledning som en integrerad del av deras utbildning, så att de stöds och vägleds inför deras framtida utbildnings- och yrkesval?
3. Bedriver elevhälsan ett hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande elevhälsoarbete i nära samarbete med skolans övriga personal?

Urval och metod

Slumpmässigt urval

42 skolor (varav 1 fristående)

Antal verksamheter och utvecklingsområden:	
37 av 42	≥ 1 utvecklingsområde
30 av 42	3 utvecklingsområden
5 av 42	0 utvecklingsområden

Intervjuer

Elever, lärare, studiehandledare, elevhälsa, studie- och yrkesvägledare, rektor, förvaltning, politisk nämnd

Dokumentstudier

Bl.a. plan för utbildning, individuella studieplaner, schema

Homogen utbildning för heterogen elevgrupp

- Kartläggning – att ta reda på vissa saker
- Överlämningar varierar i kvalitet
- Nivågruppering utifrån kunskaper i svenska

Homogen utbildning för heterogen elevgrupp

- Svenska först
- Utbildning styrs av lärar- och lokaltillgång istället för elevernas faktiska behov.

Lärare: "Ämnena beror på vilka lärare vi har. Vi har en elev som vill bli läkare, vi kanske kan övertala hen om att gå undersköterska-programmet, då klarar vi det med lärare, men om hen inte går med på det, ja då får vi se hur vi kan lösa det med lärare i tex kemi."

- Inte alltid heltidsstudier
- Utbildningens längd varierar mellan skolor

Bristande tilltro till elevernas förmåga – *”De måste förstå hur svårt det är”*

- Låga förväntningar men omsorg
- Studie- och yrkesvägledning för att sänka elevernas ambitionsnivån

Studie- och yrkesvägledare: *”Att bli läkare i Sverige är ju inte riktigt samma sak som att bli läkare i Afghanistan. Det är bättre att eleven siktar på att komma in på vård- och omsorgsprogrammet istället.”*

- Ibland integrerad, men enskild vägledning sent i utbildningen

Studiehandledning och modersmålsundervisning - tillgång möter inte behov

- Studiehandledning på modersmålet och modersmålsundervisning erbjuds i varierande utsträckning
- 1 av 42 planerar för fjärrundervisning
- Elevernas tidigare kunskaper tas inte tillvara

Lärare: *"Vissa sitter här helt i onödan. De har ämneskunskaper men skulle vara behjälpta av studiehandledning på modersmålet."*

Utbredd ohälsa och för lite elevhälsa

- Ökat behov och fortsatta svårigheter att rekrytera
- Större behov av elevhälsa än elever på andra gymnasieprogram. *Elevhälsa: "Det vanligaste problemet är sömnproblem. Oron kommer ikapp dem efter ett tag. På vissa boenden har man haft sömnskola."*
- Domineras av hälsofrämjande (hälsobesök, vaccination) framför förebyggande och åtgärdande arbete.

Bristande styrning och rättssäkerhet

- Plan för utbildning - möjlighet till flexibilitet eller risk för bristande likvärdighet och rättssäkerhet?

Rektor: "Planen är mer ett formellt papper. Den ska finnas. Det finns inte några krav på hur den ska följas. Det är inget levande dokument."

- Individuell studieplan, en "hyllvärmare"
- Bristande rättssäkerhet för eleven

Mer om granskningen

<http://www.skolinspektionen.se/sprakintroduktion>

Övergripande rapport publiceras 23 mars

42 beslut med tillhörande verksamhetsrapporter

Projektledaren thomas.nilsson@skolinspektionen.se

Rapportförfattare ann.edvinsson@skolinspektionen.se